

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta (HE 199/2016 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Pekka Humalto, sosiaali- ja terveysministeriö
- neuvotteleva virkamies Minna Liuttu, sosiaali- ja terveysministeriö
- budjettineuvos Outi Luoma-aho, valtiovarainministeriö
- suunnittelun asiantuntija Teemu Hänninen, Kansaneläkelaitos
- matemaatikko Henri Riuttala, Kansaneläkelaitos
- asiantuntija Miia Kannisto, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- neuvottelupäällikkö Sari Ojanen, KT Kuntatyönantajat
- lainopillinen asiamies Albert Mäkelä, Suomen Yrittäjät ry
- asiantuntija Samppa Koskela, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- Suomen Kuntaliitto
- Akava ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan työnantajien sairausvakuutusmaksua alennettavaksi 0,94 prosenttiyksiköllä vuonna 2017, 1,00 prosenttiyksiköllä vuonna 2018, 1,04 prosenttiyksiköllä vuonna 2019 ja 0,58 prosenttiyksiköllä vuodesta 2020 alkaen. Valtion rahoitusosuutta sairausvakuutuksen menoista ehdotetaan vastaavasti korotettavaksi.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että pienituloisten palkansaajien ja yrittäjien päivärahamaksuun tehtäisiin 63 milj. euron määrää vastaava alennus hyvittämään heille kilpailukykysovimuksen mukaisista maksukorotuksista aiheutuvaa nettotulojen alenemaa.

Valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp

Esitys liittyy valtion vuoden 2017 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 2016.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksen mukaan kaikkien työnantajien sosiaaliturvamaksua alennetaan vuosina 2017—2019 noin yhdellä prosenttiyksiköllä kunakin vuonna. Vuonna 2020 alennus on 0,58 prosenttiyksikköä, ja sen suuruisena alennus jää pysyväksi. Ehdotetut alennukset eivät siis ole kumulatiivisia vaan koskevat kutakin vuotta kerrallaan.

Esitys on osa työmarkkinoiden keskusjärjestöjen solmimaa kilpailukyky sopimusta. Sopimuksella tavoitellaan suomalaisen työn ja yritysten kilpailukykyyn parantamista, talouskasvua sekä uusien työpaikkojen syntymistä. Työnantajien maksurasituksen vähentyminen pienentää työn yksikkökustannuksia ja madaltaa työllistämiskynnystä. Kilpailukyky sopimukseen sisältyvillä eri toimenpiteillä arvioidaan saavutettavan yhteensä 35 000 uutta työpaikkaa.

Sairausvakuutusrahastoon vuosina 2017—2019 maksun alennuksista syntyvä 706—882 miljoonan ja vuodesta 2020 alkaen 541 miljoonan euron vuosittainen vaje korvataan valtion varoista. Valtiolle tuleva lisäosuus rahoitetaan julkisen sektorin työnantajille koituvilla säästöillä, jotka syntyvät työaikaan ja julkisen sektorin lomarahoihin liittyvillä toimilla sekä työnantajamaksujen pienentymisestä.

Kilpailukyky sopimuksen perusteella työnantajien työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksuja siirretään palkansaajien maksettaviksi. Palkansaajien maksurasituksen lisääntyminen otetaan vähennyksinä huomioon verotuksessa. Verohelpotuksilla voidaan turvata palkansaajien ostovoiman ja samalla kotimaisen kysynnän säilyminen.

Valiokunta pitää kannatettavana, että hallitus esittää maksurasituksen kasvun hyvittämistä erillisratkaisulla myös niille palkansaajille ja yrittäjille, jotka eivät maksa tuloistaan valtion- tai kunnallisveroa eivätkä siten saa kompensatiota verotuksen avulla. Verotuksen sijasta hyvitys tehdään sairausvakuutuksen puolella siten, että alle 14 000 euroa vuodessa ansaitsevat vapautetaan kokonaan sairausvakuutuksen päivärahamaksun maksamisesta. Näin työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksujen korotukset eivät pienennä pientä työ- tai yrittäjätuloa saavien nettotuloja. Valtion maksuosuutta sairaanhoitovakuutuksesta kasvatetaan tämän vapautuksen johdosta esityksen mukaan 63 miljoonaa euroa. Valtion vuoden 2017 talousarvioesityksessä hyvitykseen on varattu 30 miljoonaa euroa, mutta talousarviota täydentävässä hallituksen esityksessä on tarkoitus osoittaa sairausvakuutukseen lisärahoitusta 33 miljoonaa euroa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hyvityksen vaatimaa valtion osuutta ei ole tarkoitus rahoittaa sosiaaliturvaan kohdistettavilla uusilla leikkauksilla.

Valiokunta hyväksyy esitetyn kompensatiomallin, mutta huomauttaa, että sairausvakuutuksen kautta toteutettavaan hyvitykseen sisältyy ristiriita maksujen ja etuuksien vastaavuutta koskevan vakuutusperiaatteen kanssa. Lisäksi malli muodostaa kannustinloukun 14 000 euron vuositulo-

Valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp

jen kohdalle, koska rajan ylittävä vähäinenkin tulo aiheuttaa sen, että maksu (1,58 prosenttia vuonna 2016) peritään koko palkkasummasta. Käytännössä kannustinvaikutuksen arvioidaan kuitenkin jäävän pieneksi ottaen huomioon, että päivärahmaksu on kokonaisuudessaan verovähennyskelpoinen.

Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen voimassaolosäännöksen 5 momentti tarpeettomana poistetaan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 199/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotus)

Valiokunnan muutosehdotus

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 lukuun, sellaisena kuin se on laissa 1113/2005, uusi 24 a § seuraavasti:

18 luku

Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut

24 a §

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja sairaanhoitomaksun tarkistaminen sekä päivärahmaksun, työnantajan sairausvakuutusmaksun ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun tarkistaminen vuosina 2017—2019 ja 2020 alkaen

Poiketen siitä, mitä 24 §:n 1 momentissa säädetään sairausvakuutuksen päivärahamaksun tarkistamisesta, päivärahamaksua ei peritä, jos vuotuisen palkka- ja työtulon yhteismäärä alittaa 14 000 euroa.

Poiketen siitä, mitä 24 § 1 momentissa säädetään sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun tarkistamisesta, työnantajan sairausvakuutusmaksun mak-

Valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp

suprosenttia alennetaan 0,94 prosenttiyksiköllä vuonna 2017, 1,00 prosenttiyksiköllä vuonna 2018, 1,04 prosenttiyksiköllä vuonna 2019 sekä 0,58 prosenttiyksiköllä vuodesta 2020.

Sen lisäksi, mitä 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään valtion rahoitusosuudesta, valtion varoista rahoitetaan 3,3 prosenttia kuluista, jotka aiheutuvat muun kuin sanotun pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun suuruisena maksettavasta tämän lain mukaisesta vanhempainpäivärahasta aiheutuvasta kulusta.

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosentin alennusta vastaava euromäärä vähennettynä 3 momentissa tarkoitetulla euromäärällä otetaan huomioon 24 §:n 1 momentin mukaisen päivärahamaksun maksuperusteessa ja päivärahamaksua korotetaan vastaavasti. Jos 1 momentissa tarkoitettu tuloraja ylittyy, päivärahamaksu peritään myös rajan alittavasta tulonosasta.

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosentin alennusta vastaava euromäärä otetaan huomioon sairaanhoitovakuutuksen 10 §:n mukaisen valtion rahoitusosuuden korotuksena.

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosentin alennusta vastaava euromäärä vähennettynä 3 momentissa tarkoitetulla euromäärällä otetaan huomioon 20 §:n 1 momentin mukaisen sairaanhoitomaksun maksuperusteessa ja sairaanhoitomaksua alennetaan vastaavasti. Tätä momenttia sovelletaan vain 15—18 §:ssä mainittuun ansiotuloon.

Sen estämättä mitä 23 §:n 2 momentissa säädetään, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun maksuprosentista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella, jos alittaminen johtuu 1 ja 2 momentissa säädetystä maksuprosentin alentamisesta.

Pykälän 1 momentissa oleva tuloraja tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitetulla palkkakertoimella. Jos tuloraja nousee tarkistuksen yhteydessä yli täyden euron, jätetään yli menevä osa lukuun ottamatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2016.

Tätä lakia sovelletaan vuodelta 2017 ja sen jälkeen perittävään sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksuun.

Tätä lakia sovelletaan sairausvakuutuksen päivärahamaksuun ja työnantajan sairausvakuutusmaksuun, jotka perustuvat vuonna 2017 ja sen jälkeen maksettavaan palkkaan tai työtuloon.

Tämän lain 24 a §:ssä oleva rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa vuonna 2017.

~~Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun, päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun tarkistamisesta sekä yrittäjän lisärahoitusosuuden suuruudesta voidaan 18 luvun 23 §:n 2 momentin ja 24 §:n 3 momentin estämättä säätää vuonna 2016 ennen joulukuun 9 päivää annettavalla valtioneuvoston asetuksella.~~

Helsingissä 25.10.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

Valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp

puheenjohtaja Tuula Haatainen sd
varapuheenjohtaja Hannakaisa Heikkinen kesk
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Anne Louhelainen ps
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Vesa-Matti Saarakkala ps
jäsen Annika Saarikko kesk
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Martti Talja kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää

Valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp
Vastalause 1

VASTALAUSE 1

Perustelut

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä ei kannata kilpailukykykysopimusta ja ns. sisäisen devalvaation eli palkka-alennusten politiikkaa keinona Suomen talousongelmien ratkaisemiseksi. Tästä syystä emme hyväksy vuoden 2017 valtion talousarvioon tehtyjä, kilpailukykykysopimuksesta johtuvia palkansaajien maksujen korotuksia.

Esityksessä ehdotetaan työnantajien sairausvakuutusmaksua alennettavaksi 0,94 prosenttiyksiköllä vuonna 2017, 1,00 prosenttiyksiköllä vuonna 2018, 1,04 prosenttiyksiköllä vuonna 2019 ja 0,58 prosenttiyksiköllä vuodesta 2020 alkaen. Valtion rahoitusosuutta sairausvakuutuksen menoista ehdotetaan vastaavasti korotettavaksi.

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt ovat 29 päivänä helmikuuta 2016 saavuttaneet kilpailukykykysopimukseksi nimetyn neuvottelutuloksen, jonka mukaan kaikkien työnantajien sosiaaliturvamaksua alennetaan seuraavasti: -0,94 prosenttiyksikköä vuonna 2017, -1,00 prosenttiyksikköä vuonna 2018, -1,04 prosenttiyksikköä vuonna 2019 sekä -0,58 prosenttiyksikköä vuonna 2020 ja siitä eteenpäin pysyvästi. Kilpailukykykysopimuksen mukaan sosiaaliturvamaksun alennusta vastaava valtion rahoitusosuus kohdistetaan lakisääteisen sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutukseen.

Valiokunnan mietinnössä hyväksytyt lakiehdotuksen mukaan palkansaajan sairaanhoitomaksua alennetaan valtion rahoitusosuuden muutosta vastaavalla määrällä ja vakuutetun päivärahamaksua nostetaan samalla määrällä. Tällöin palkansaajan ja yrittäjien päivärahamaksua tulisi korottaa arviolta 0,90, 1,00, 1,02 ja 0,59 prosenttiyksikköä ja vakuutetuilta perittävää sairaanhoitomaksua tulisi alentaa 1,23, 1,32, 1,37 ja 0,76 prosenttiyksikköä vuosina 2017—2020.

Lisäksi valiokunnan mietinnössä ehdotetaan, että pienituloisten palkansaajien ja yrittäjien päivärahamaksuun tehtäisiin 63 milj. euron määrää vastaava alennus hyvittämään heille kilpailukykykysopimuksen mukaisista maksukorotuksista aiheutuvaa nettotulojen alenemaa. Kilpailukykykysopimuksella siirretään työnantajien maksurasitusta palkansaajille, mutta samalla palkansaajien verotusta kevennetään. Verokevennyksiä ei voida kohdentaa palkansaajille, jotka eivät maksa tuloistaan valtion tai kunnallisveroa. Näin ollen palkansaajiin ja yrittäjiin kohdistuvat maksumuutokset alentavat nettotuloja pieniä palkkatuloja ansaitsevilla. Tämän vuoksi pienituloisten päivärahamaksuun esitetään 63 miljoonan euron kevennystä. Kevennys toteutettaisiin siten, että alle 14 000 euroa vuodessa ansaitsevilta päivärahamaksua ei perittäisi.

Eduskunnan tietopalvelu on tehnyt esimerkkilaskelman nettotulojen ja veroasteen muutoksesta vuosina 2016—2017. Veroperusteiden muutoksista on huomioitu henkilöverotukseen kohdistuvat muutokset sekä sosiaalivakuutusmaksujen muutokset kilpailukykykysopimuksen ja eläkeuudistuksen johdosta. Laskelmassa huomioidaan myös valtiovarainministeriön talousarvioesityksestä indeksiin sidottujen etuusperusteiden leikkaus 0,85 prosentilla, joka vaikuttaa laskelmassa työttömyysturvaan, kansaneläkkeen ja takuueläkkeen määrään sekä verotuksessa eläketulovähennyksiin. Laskelmissa on myös huomioitu nyt käsitellyssä olevan lakiesityksen (HE 199/2016 vp)

Valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp
Vastalause 1

mukaiset muutokset sairausvakuutusmaksuihin. Työttömyysturvan, kansaneläkkeen ja takuueläkkeen lisäksi laskelmissa ei huomioida muita sosiaaliturvaetuksia.

Edellä mainitusta laskelmasta näkyy, että hallituksen "tasapainoiseksi" ja kaikkia samoin kohtelevaksi mainostama kokonaispaketti on tämän viimeisen muutoksenkin jälkeen hyvätuloisia suosiva ja yli 7 500 euroa/kk ansaitsevien ostovoima kasvaa tämän viimeisimmän laskelman valossa enemmän (+0,9 %) kuin edellisessä laskelmassa (0,8 %). Alimpien palkkatulojen 500 euroa/kk ja 1 000 euroa/kk tasolla ostovoiman leikkaus on suurin (500 euroa/kk—1 000 euroa/kk: -0,4 %). Takuueläkettä (760 euroa/kk) saavien eläkkeensaajien ostovoimasta hallituksen ratkaisu leikkaa 1,9 % (173 euroa vuodessa).

Hallituksen esityksen perusteluissa esityksen tulonjakovaikutuksista todetaan, että esityksessä ehdotettujen vakuutetun maksumuutosten yhteisvaikutus tulonjakoon vuonna 2017 Gini-kertoimella mitattuna on 0,07 prosenttiyksikköä eli toimenpiteet kasvattavat tuloeroja.

Ehdotan, että kilpailukyky sopimuksesta johtuvat säännökset maksumuutoksiksi poistetaan tästä lakiehdotuksesta ja työnantajien sekä palkansaajien sairausvakuutusmaksut pidetään vuonna 2017 tämän vuoden tasolla. Kannatamme esitystä pienituloisten palkansaajien ja yrittäjien, alle 14 000 euron vuositulo saavien päivärahamaksun poistamisesta. Nyt ehdotetussa mallissa marginaaliveroaste on kuitenkin kohtuuttoman suuri tulojen ylittäessä 14 000 euroa, koska tässä esityksessä ehdotettujen päivärahamuutosten johdosta työtulon marginaaliveroaste nousee noin 160 prosenttiin tulojen noustessa yli 14 000 euron ja päivärahamaksun noustessa 0,0 prosentista 1,58 prosenttiin. (*Vastalauseen lausumaehdotus*).

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotukset) ja

että hyväksytään yksi lausuma (Vastalauseen lausumaehdotus).

Vastalauseen muutosehdotukset

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 lukuun, sellaisena kuin se on laissa 1113/2005, uusi 24 a § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp
Vastalause 1

18 luku

Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut

24 a §

Poikkeussäännös sairausvakuutuksen päivärahamaksun perimisestä vuonna 2017–2019

Poiketen siitä, mitä 24 §:n 1 momentissa säädetään sairausvakuutuksen päivärahamaksun tarkistamisesta, päivärahamaksua ei peritä, jos vuotuisen palkka- ja työtulon yhteismäärä alittaa 14 000 euroa.

Poiketen siitä, mitä 24 § 1 momentissa säädetään sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun tarkistamisesta, työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosenttia alennetaan 0,94 prosenttiyksiköllä vuonna 2017, 1,00 prosenttiyksiköllä vuonna 2018, 1,04 prosenttiyksiköllä vuonna 2019 sekä 0,58 prosenttiyksiköllä vuodesta 2020.

Sen lisäksi, mitä 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään valtion rahoitusosuudesta, valtion varoista rahoitetaan 3,3 prosenttia kuluista, jotka aiheutuvat muun kuin sanotun pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun suuruisena maksettavasta tämän lain mukaisesta vanhempainpäivärahasta aiheutuvasta kulusta.

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosentin alennusta vastaava euromäärä vähennettynä 3 momentissa tarkoitetulla euromäärällä otetaan huomioon 24 §:n 1 momentin mukaisen päivärahamaksun maksuperusteessa ja päivärahamaksua korotetaan vastaavasti. Jos 1 momentissa tarkoitettu tuloraja ylittyy, päivärahamaksu peritään myös rajan alittavasta tulonosasta.

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosentin alennusta vastaava euromäärä otetaan huomioon sairaanhoitovakuutuksen 10 §:n mukaisen valtion rahoitusosuuden korotuksena.

Sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosentin alennusta vastaava euromäärä vähennettynä 3 momentissa tarkoitetulla euromäärällä otetaan huomioon 20 §:n 1 momentin mukaisen sairaanhoitomaksun maksuperusteessa ja sairaanhoitomaksua alennetaan vastaavasti. Tätä momenttia sovelletaan vain 15–18 §:ssä mainittuun ansiotuloon.

Sen estämättä mitä 23 §:n 2 momentissa säädetään, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun maksuprosentista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella, jos alittaminen johtuu 1 ja 2 momentissa säädetystä maksuprosentin alentamisesta.

Pykälän 1 momentissa oleva tuloraja tarkistetaan kalenterivuosittain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitetulla palkkakertoimella. Jos tuloraja nousee tarkistuksen yhteydessä yli täyden euron, jätetään yli menevä osa lukuun ottamatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2016.

Tätä lakia sovelletaan vuodelta 2017 ja sen jälkeen perittävään sairausvakuutuksen päivärahamaksuun.

Tätä lakia sovelletaan sairausvakuutuksen päivärahamaksuun ja työnantajan sairausvakuutusmaksuun, jotka perustuvat vuonna 2017 ja sen jälkeen maksettavaan palkkaan tai työtuloon.

**Valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp
Vastalause 1**

~~Tämän lain 24 a §:ssä oleva rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa vuonna 2017.~~

~~Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun, päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun tarkistamisesta sekä yrittäjän lisärahoitusosuuden suuruudesta voidaan 18 luvun 23 §:n 2 momentin ja 24 §:n 3 momentin estämättä säätää vuonna 2016 ennen joulukuun 9 päivää annettavalla valtioneuvoston asetuksella.~~

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee uuden, porrastetun mallin, jossa sairausvakuutuksen päivärahamaksua peritään täyttä osuutta vähemmän 14 000 euron ja esimerkiksi 25 000 euron välisillä tulotasoilla.

Helsingissä 25.10.2016

Aino-Kaisa Pekonen vas

Valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp
Vastalause 2

VASTALAUSE 2

Perustelut

Kilpailukyky sopimuksella työnantajien maksurasitusta siirretään palkansaajille ja samalla palkansaajien verotusta kevennetään. Koska veronkevennyksiä ei ole mahdollista kohdentaa palkansaajille, jotka eivät maksa tuloistaan valtion- tai kunnallisveroa, hallitus esittää pientä palkkatuloa saavien päivärahamaksuun 63 milj. euron kevennystä, jolla hyvitetään kilpailukyky sopimuksen mukaisista maksujen korotuksista aiheutuvaa nettotulojen laskua. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hyvityksen vaatima lisärahoitus osoitetaan hallituksen antaessa talousarviota täydentävän esityksen. Pidämme välttämättömänä, että hyvityksen vaatimaa valtionosuutta ei rahoiteta sosiaaliturvaan kohdistuvilla uusilla leikkauksilla.

Hallitus esittää, että alle 14 000 euroa vuodessa ansaitsevalta ei peritä sairausvakuutuksen päivärahamaksua. Arvioiden mukaan näin kompensoidaan kilpailukyky sopimuksesta aiheutuvan alle 14 000 euroa vuodessa ansaitsevien maksurasituksen nousu.

Kuitenkaan kompensatio ei näytä riittävän, vaan alle 1 000 euron kuukausitulolla palkansaajien ostovoima tulee joidenkin arvioiden mukaan laskemaan. Vastaavasti ostovoiman kasvu on prosentuaalisesti suurinta, kun kuukausitulot ovat yli 7 500 euroa kuukaudessa. Kaikki laskelmat perustuvat tässä vaiheessa ennusteisiin, joten oikeudenmukaisuuden toteutumiseksi vaikutuksia tulisi arvioida tarkemmin, kun kaikki esitetyt muutokset sairausvakuutukseen ja verotukseen ovat tulleet voimaan.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

että hyväksytään yksi lausuma (Vastalauseen lausumaehdotus).

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että kilpailukyky sopimukseen perustuvien sosiaaliturvamaksujen muutosten ja hallituksen kompensatioesitysten vaikutukset pienituloisten palkansaajien ostovoimaan arvioidaan uudelleen viimeistään vuoden 2017 alussa ja esitetään tarvittavat muutokset, jotta myös pienituloisten palkansaajien ostovoimaa voidaan parantaa.

**Valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp
Vastalause 2**

Helsingissä 25.10.2016

Tuula Haatainen sd
Anneli Kiljunen sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Outi Alanko-Kahiluoto vihr